

Analýza volebných programov politických strán

(súhrnná správa)

Za kvalitnejšie podnikateľské prostredie a vyššiu životnú úroveň

Podnikateľská aliancia Slovenska (PAS) sa v predvolebnom období podujala vyhodnotiť kvalitu volebných programov rozhodujúcich politických strán. Cieľom bolo zistiť, ako pristupujú politici k potrebám skvalitňovania podnikateľského prostredia. PAS je presvedčená, že práve ďalší posun v kvalite podnikateľského prostredia umožní Slovensku ekonomicky prosperovať, čo sa odzrkadlí na zvyšovaní životnej úrovne obyvateľov a dobiehaní vyspelých krajín západnej Európy.

Kritéria posudzovania kvality volebných programov

Okrem dokumentov vypracovaných politickými stranami vzala PAS do úvahy ďalšie kritériá. Posudzovala kontinuitu politických línií jednotlivých strán, najmä v ekonomickej časti. Zamerala sa nielen na proklamovanie zámerov a nástrojov, ale aj na reálnosť ich použitia. Neobišla prístup strán voči voličovi a jeho odozvu zhmotnenú vo volebných preferenciách. Najvyššiu váhu však jednoznačne priradila ekonomickým častiam programov politických strán a ich naplniteľnosti.

PAS posudzovala prístup politických strán pred parlamentnými voľbami, ktoré sa uskutočnia 17. júna 2006, na základe troch hlavných kritérií:

- kvalita volebného programu, s váhou 50 percent
- vykonateľnosť zámerov, s váhou 25 percent
- oslovenie voliča, s váhou 25 percent.

Za východiskový dokument, ktorý slúžil na porovnanie programov strán v ekonomickej časti, vzala PAS vlastný Wish Listu 2006, uverejnený začiatkom apríla, krátko po oznámení termínu predčasných parlamentných volieb. Wish List 2006 je súborom 11 kompaktných požiadaviek PAS na ďalšie zlepšovanie podnikateľského prostredia.

Pri vykonateľnosti zámerov proklamovaných politickými stranami si PAS všimla odborné zázemie, doterajšie výsledky a schopnosť spolupracovať vo vládnych koalíciách. Na získanie potrebných údajov vykonala PAS vlastný prieskum medzi svojimi členmi.

V kritériu oslovenie voliča je zahrnutá včasnosť zverejnenia volebného programu, jeho kontinuita s rovnakým dokumentom spred štyroch rokov a posledné volebné preferencie. Schopnosť pokračovať v určitej línii predznamenáva, ako sa strana zachová v budúcnosti, či bude trvať na naplnení súčasných volebných sľubov.

Sedem posudzovaných politických strán

PAS sa zamerala na hodnotenie tých politických strán, ktoré mali podľa prieskumov verejnej mienky najväčšiu šancu presiahnuť zákonom stanovenú 5%-nú hranicu volebnej podpory a obsadiť kreslá v Národnej rade SR. Ide o tieto politické strany:

- Smer – sociálna demokracia (Smer – SD)

- Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana (SDKÚ – DS)
- Ľudová strana – Hnutie za demokratické Slovensko (ĽS – HZDS)
- Strana maďarskej koalície (SMK)
- Kresťanskodemokratické hnutie (KDH)
- Slovenská národná strana (SNS)
- Slobodné fórum (SF).

Všetky strany vnímajú podnikateľské prostredie, ale rozdielne

Z hľadiska kvality volebného programu, vykonateľnosti zámerov a doterajšieho oslovenia voliča priradila PAS každej sledovanej strane bodové ohodnotenie na stupnici 0 až 100. Kým prvé kritérium sa na hodnotení podieľalo polovicou, ďalšie dve 25 percentami. Na základe získaných údajov dospela PAS k výsledkom zhrnutým v nasledujúcej tabuľke:

	SDKÚ - DS	KDH	SMK	Smer - SD	ĽS - HZDS	SF	SNS
KVALITA PROGRAMU (maximálny počet bodov: 50)	26,9	18,0	10,0	10,6	7,9	11,5	2,8
VYKONATEĽNOSŤ ZÁMEROV (maximálny počet bodov: 25)	20,6	14,8	15,4	4,3	9,8	5,5	3,2
OSLOVENIE VOLIČA (maximálny počet bodov: 25)	19,0	15,0	13,0	14,0	6,0	5,0	11,0
SPOU (maximálny počet bodov: 100)	66,5	47,8	38,4	28,9	23,7	22,0	17,0
PORADIE	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

Keďže kritériá boli postavené náročne, k ideálnej najvyššej úrovni 100 bodov sa nepriblížila žiadna politická strana. V prípade proreformných strán je to spôsobené širším zameraním programov na otázky, ktoré priamo nesúvisia s podnikateľským prostredím. V prípade iných strán ide o avizované protireformné kroky alebo zahmlené vyjadrenia, z ktorých sa nedá usúdiť skutočný zámer.

Súčasnú prepočty neznamenaajú, že v reálnej politike, v prípade úspešného účinkovania vo vláde, nemôže byť skóre politických strán vyššie. Dôležitým východiskom bude programové vyhlásenie novej vlády a skutočné kroky, ktoré vykoná.

Na druhej strane z výsledkov analýzy vyplýva, že nikto neatakoval minimálnu nulovú úroveň. To dokazuje, že všetky posudzované politické strany si uvedomujú dôležitosť skvalitňovania podnikateľského prostredia na zdravý výkon ekonomiky a zvyšovanie životnej úrovne obyvateľov Slovenskej republiky. Hospodársky rast chce každá strana a až na výnimky ho spája s lepším podnikateľským prostredím. Často vyskytujúci jav je, že politici majú nejasno v zámeroch, nástrojoch, ako dosiahnuť zlepšenie stavu.

Najvyššie ohodnotená je SDKÚ – DS

Z tabuľky vidieť, že najústretovejším politickým subjektom z hľadiska skvalitňovania podnikateľského prostredia je jednoznačne SDKÚ – DS, keďže získala 66,5 bodu na 100-bodovej stupnici. Táto strana má najkvalitnejší program, s vysokým náskokom predstihuje svojich konkurentov i z príbuznej časti politického spektra. Nástroje, ktoré menuje, sú použiteľné, vykonanie zámerov je reálne. Napriek nižšej predvolebnej

podpore oproti dominantnému Smeru – SD, vedie aj v oslovení voliča. Včas zverejnila volebný program, ktorý kontinuálne nadväzuje na podobný dokument spred štyroch rokov.

Druhou stranou v poradí je KDH, hoci klesla pod 50-bodovú hodnotu. V kvalite programu je odstup SDKÚ – DS a KDH od ostatných rivalov výrazný. Rovnako druhú priečku obsadili kresťanskí demokrati v oblasti oslovení voliča.

Tretiu priečku obsadila SMK, teda tretia strana doterajšej reformnej koalície. Strana však už zaostáva v kvalite programu, tu ju predstihlo SF i Smer – SD. Úspešná je hlavne v perspektíve vykonateľnosti svojich zámerov.

Smer – SD je na štvrtom mieste najmä vďaka vysokým volebným preferenciám. Jeho schopnosť vykonať zámery je nízka, zaostáva najmä v schopnosti spolupracovať s ďalšími. Slobodné fórum môže v kvalite programu súperiť s SMK, jeho najväčšou nevýhodou je však krátka história a nízka podpora, čo sa odzrkadlilo na nízkom ohodnotení v časti oslovení voliča.

Na opačnom konci spektra je SNS. Kvalita jej programu je veľmi nízka, orientácia v ekonomickej oblasti nejasná. Získala iba 17 bodov. Len o niečo lepšie je na tom ĽS – HZDS, ktorá je zas nečitateľná pre voliča a ktorej program je povrchný.

Vedú programy pravicových strán

Ak sa hodnotí iba samotný volebný program politických strán, opäť je na najvyššom mieste SDKÚ – DS. Spokojnosť s napĺňaním požiadaviek na skvalitňovanie podnikateľského prostredia je takmer 54 %. Za ňou nasledujú KDH a Slobodné fórum. Najsilnejšia predvolebná strana Smer – SD je 21 percentami na štvrtom mieste.

Z poradia vyplýva, že prvú trojicu podnikateľsky najviac naklonených strán tvoria SDKÚ – DS, KDH a SF, teda pravicové alebo stredopravicové strany.

	Kvalita programu (max. 50 bodov)	Kvalita programu (v %)	Poradie
Slovenská demokratická a kresťanská únia	26,9	53,7	1.
Kresťanskodemokratické hnutie	18,0	35,9	2.
Slobodné fórum	11,5	23,1	3.
Smer - sociálna demokracia	10,6	21,2	4.
Strana maďarskej koalície	10,0	19,9	5.
Ľudová strana -Hnutie za demokratické Slovensko	7,9	15,8	6.
Slovenská národná strana	2,8	5,6	7.

Podrobnejšie k podnikateľskému prostrediu

Lepší prehľad o prístupe k podnikateľskému prostrediu dáva plnenie jednotlivých požiadaviek Wish Listu 2006, teda dokumentu, kde PAS definovala základné úlohy na budúce volebné obdobie.

Požiadavka Wish Listu 2006	Body (maximálny dosiahnuteľný počet bodov pri každej požiadavke je 50)						
	Smer-SD	SDKÚ-DS	ES-HZDS	SMK	KDH	SNS	SF
1. Zvyšovať makroekonomickú stabilitu; odstrániť schodkové hospodárenie štátu; vytvoriť podmienky na prijatie eura v plánovanom termíne v roku 2009.	9,7	40,7	13,7	23,3	32,0	3,3	13,0
2. Presadzovať nevyhnutné reformy v EÚ vychádzajúc z filozofie reforiem realizovaných v SR v oblastiach daňovej a pracovnej legislatívy, sociálneho a dôchodkového zabezpečenia; podporovať urýchlené uvoľnenie cezhraničného pohybu pracovných síl a služieb a znižovanie ochrany vnútorných trhov.	10,0	21,0	12,5	13,5	25,0	0,0	17,5
3. Podporovať rozvoj poznatkovej ekonomiky s osobitným dôrazom na zlepšenie ochrany duševného vlastníctva.	19,0	35,0	12,0	12,0	27,0	2,0	0,0
4. Zvýšiť transparentnosť pri pridelovaní prostriedkov z fondov EÚ; zjednodušiť schvaľovanie a výkazníctvo projektov; vyhodnocovať dopady projektov financovaných z fondov EÚ na kvalitu života občanov Slovenska a zverejňovať zrozumiteľné informácie o efektívnosti použitia prostriedkov z fondov EÚ.	16,0	7,3	4,0	0,0	0,0	0,0	4,0
5. Zvyšovať stabilitu a jednoznačnosť právnych predpisov (najmä v daňovej oblasti); posilniť vymožitelnosť práva; výrazne skrátiť dĺžku súdnych konaní.	17,0	38,0	8,7	0,7	19,7	9,7	11,7
6. Poskytovať verejnosti zrozumiteľné informácie o verejných výdavkoch a činnosti verejných inštitúcií; kontrolu efektívnosti štátnych inštitúcií podriaďiť subjektu mimo exekutívy; rozšíriť kompetencie vlády SR v oblasti kontroly samospráv.	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0
7. Zjednodušiť a elektronizovať komunikáciu s úradmi; skrátiť reakčné doby úradov; smerovať k pružnému, rýchlemu a efektívnemu výkonu štátnej správy.	11,3	41,3	13,0	0,0	22,3	6,7	15,7
8. Zotrvať pri zreformovanom daňovom systéme; znížiť a zjednodušiť odvodové zaťaženie; posilňovať princíp súkromného (komerčného) poistenia v rámci sociálneho systému; zverejňovať všetkých príjemcov sociálnej pomoci na internete.	9,0	30,5	9,5	22,3	22,8	0,5	12,3
9. Pokračovať v reforme zdravotníctva s cieľom vybudovať udržateľný, efektívny a transparentný systém; rozdeliť diagnózy do kategórií plne hradených štátom, čiastočne hradených štátom a priamo hradených občanom so zohľadnením veku pacientov.	12,0	18,5	9,5	27,0	28,5	9,5	18,5
10. V školskom systéme vo väčšej miere aplikovať metódy výučby používané v krajinách úspešných v medzinárodných porovnaníach (vrátane učebníc a pomôcok); zvýšiť dôraz na výučbu cudzích jazykov; posilniť konkurenciu medzi vysokými školami na národnej a medzinárodnej úrovni; legalizovať postavenie externých študentov.	5,5	29,5	4,5	10,8	13,3	0,0	8,5
11. Rozvíjať aktivity zamerané na uplatňovanie etických princípov a potláčanie korupcie v spoločnosti; boj proti korupcii posilniť aj privatizáciou štátnych podnikov.	10,0	35,0	3,0	1,0	19,5	0,0	19,0
Priemerné plnenie požiadaviek Wish Listu 2006	10,6	26,9	7,9	10,0	18,0	2,8	11,5

Z predchádzajúcej tabuľky vidieť, že SDKÚ – DS sa najviac venuje makroekonomickej stabilite a efektívnemu výkonu štátnej správy, KDH k tomu pridáva zdravotníctvo. Prioritou SMK a Slobodného fóra je zdravotníctvo a daňový systém. Smer – SD preferuje poznatkovú ekonomiku a využívanie európskych fondov, ĽS – HZDS si najviac všíma verejnú správu. SNS nemá ani jedno hodnotenie nad 10 bodov. Najmenšiu pozornosť venujú strany kontrole verejných inštitúcií, čo môže byť varovaním pred plytvaním s verejnými prostriedkami v budúcom funkčnom období.

Problematická kontinuita politiky

PAS si osobitne všímala kontinuitu programov politických strán spred štyroch rokov s tohtoročnými. Zámerom tejto časti hodnotenia bolo získanie predstavy, do akej miery bude strana v prípade účasti v budúcej vláde ochotná a schopná naplňať zámery proklamované v predložennom volebnom programe a do akej miery si nechá vnútiť pozície diktovanej inými koalíčnými stranami. Ak sa jej program menil počas predchádzajúcich štyroch rokov, je predpoklad, že sa tak stane aj v nasledujúcom období.

	Kontinuita programov (max. 100 bodov)	Poradie
SDKÚ – DS	100	1.
KDH	80	2.
SMK	60	3.
SNS	40	4.-5.
Smer – SD	40	4.-5.
ĽS – HZDS	20	6.
SF	0	7.

Silné prvky previazanosti hodnôt a cieľov sú v dokumentoch SDKÚ-DS a KDH. Na opačnom konci je Smer – SD, kde sa nezmenil len názov strany a programu, ale aj politická orientácia. ĽS – HZDS je najmenej čitateľná strana aj po štyroch rokoch. Nemalé zmeny zaznamenali aj národne založené strany – SNS a SMK. Slobodné fórum nezískalo ani bod, pretože ide o úplne novú stranu bez porovnávacej základne.

Plné znenie správy:

http://www.alianciapas.sk/pas/menu_nepravidelne_hodnotenie_programov.pdf

Podnikateľská aliancia Slovenska

Bratislava 8. júna 2006